

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1989 (80. RÉSZ)

Szegedi sajtó új szerepben

Húsz hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. La-punk e jubileuma alkalmából, mintegy visszazámlálásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtérképét átlapozva fölvil-lantjuk, milyennek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának nyolcvana-dik állomása: 1989.

**CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSZI ILONA**

„Fölrúgva a hagyományos rendet beloptuk ide, a hagyományos belpolitikai témák hagyományos helyére az oktatást” – írjuk január 16-án.

DIÁKVEZÉR. „Az elmúlt őszen” Szegedről indult diáktüntetések hatásainak föltérképezésére vállalkozunk. Az egykolumnás összeállítás szerzői – Dlusztus Imre, Farkas Csaba, Nagy László, Sulyok Erzsébet – megszólaltatják „A diákve-

Kronológia: 1989

Február 11.: A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága jóváhagyja a többpárti politikai rendszerbe történő „fokozatos és folyamatos” átmenetet. **Március 22.:** Az Ellenzéki Kerekasztal (EKA) megalakulása. **Április 22.:** Feloszlik a KISZ. **Június 16.:** A kivégzett Nagy Imre, Maléter Pál és Gimes Miklós ünnepélyes újratemetése. **Július 6.:** Meghal Kádár János. **Szeptember 10.:** Magyarország megnyitja nyugati határait. **Október 23.:** Szűrös Mátyás kikiáltja a Magyar Köztársaságot. **November 21.:** Németh Miklós a Parlamentben bejelenti, hogy Magyarország bruttó külföldi adóssága az év végére eléri a 20 milliárd dollárt, az államháztartás összes adóssága 1100 milliárd forint lesz, egyúttal elismeri, hogy a vezetés még a 80-as évek közepén is hamis adatokat közölt az adósságállományról. **November 26.:** Négyigyes népszavazás Magyarországon.

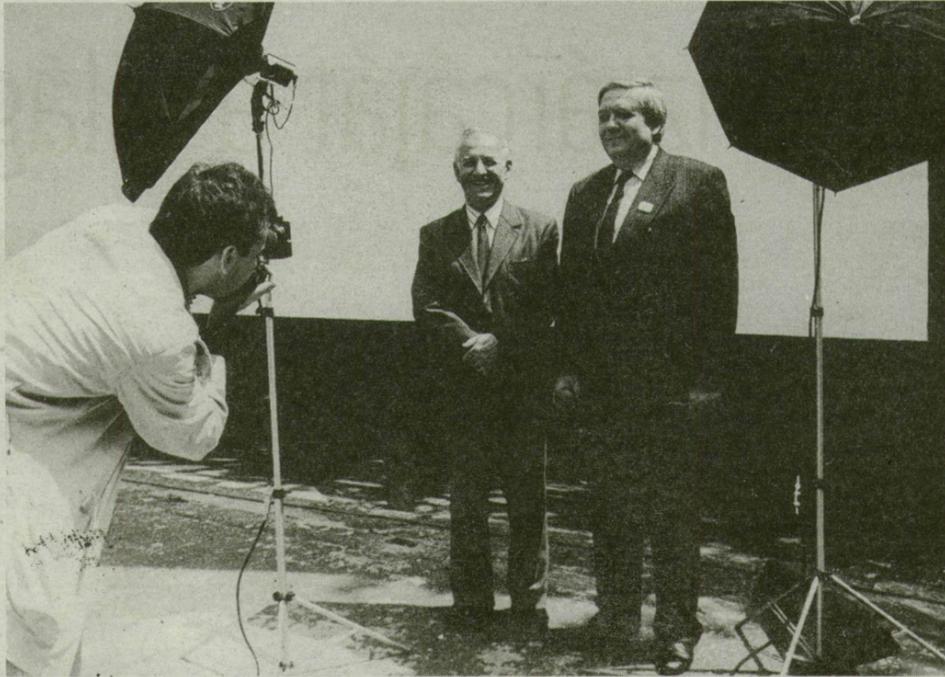
zér” *Pikó Andrást*, aki „egy megfontolt értelmiségi a századvégről”. *Lengyel Zsoltot*, a „Tanárképző Főiskola főigazgató-helyettesét”, aki szerint „Az informális párbeszéd légköre” jellemző, mert „keletkezett egy sereg fórum, ahol mindenki elmondhatta gondját-baját”, de „forradalmi szempontból alig következett be változás”.

TISZATÁJ – TISZTA TÁJ? „Helyi dolgaink még mindig nem a helyi lapokban kapnak nyilvánosságot” – írja *Anderle Ádám* január 16-i vitaindító cikkében, melynek bevezetőjében emlékeztetünk: „Irodalmon kívüli szempontból, azaz adminisztratív döntést követően távolították el a Tiszatáj éléről 1986-ban Vörös Lászlót, Annus Józsefet és *Olasz Sándort*”. „Az első szegedi botrányok közé sorolják” sokan a Tiszatáj-ügyet – állapítja meg *Raffay Ernő*, aki „Látkép, politikai háttérrel” című írásában, január 23-án kijelenti: „a 80-as évek közepétől (...) a nemzet eszmélni kezdett: ebben (...) volt nagy szerepe a régi Tiszatájnak”. Ezekben az összefüggésekben: „a Tiszatáj-ügy nem volt más, mint egy vesztét érő vezető réteg erős szakos, vagdalkozó akciója”.

„Hatályon kívül helyezi az 1986. július 4-i és augusztus 29-i, a Tiszatájra vonatkozó határozatokat” és pártfegyelmet – tudósítunk a február 17-i címlapon az „MSZMP megyei végrehajtó bizottságának üléséről”, zárjuk le a Tiszatáj – tiszta táj vitát.

PÁRTTITKÁR A PÜSPÖKNÉL. „Első titkár a püspöknél” – kezdődik a február 17-i címlapon – szokatlan módon – az interjú, amelyben *Órfi Ferenc* adja vissza a sajtótájékoztatón elhangzottakat, ugyanis „páratlan találkozóra került sor tegnap Szegeden, az Aradi vértanúk tere 2. szám alatt.

A püspöki palotába érkező vendég *Vastagh Pál*, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára, míg a házigazda *Gyulay Endre*, a Sze-

Nyers Rezső, az MSZP elnöke és Pozsgay Imre, a párt köztársaságielnök-jelöltje fényképezkedik. Szegeden fesztivállal kezdik a kampányt. FOTÓK: ENYEDI ZOLTÁN

ged-Csanádi Egyházmegye püspöke volt”.

Cáfolják, de a politikai változás egyértelmű jele: „Apró Antal Csongrád megye 1. számú választókerületének lemondott mandátumáról”. „Mi foglalkoztatja a 33 éve zászló-

alista Ifjúsági Szervezetek Szövetsége”, azaz MSZISZSZ.

TERÍTÉKEN A DÉLMAGYAR. „Az MSZMP Szeged Városi Bizottsága és a Szegedi Ellenzéki Kerekasztal között folytatott tárgyalások tegnapi forduló-

26-án. Kimondatik: „az MSZMP városi bizottsága a jövőben sem kívánja saját lapját átszervezni, politikailag megosztani, és lemondani azokról az előnyökről, amelyeket politikai mozgások eredményeként szerzett”.

A szerkesztőség álláspontját a július 27-i „Két tűz között” című belső vezércikkben *Szavay István* főszerkesztő-helyettes összegzi.

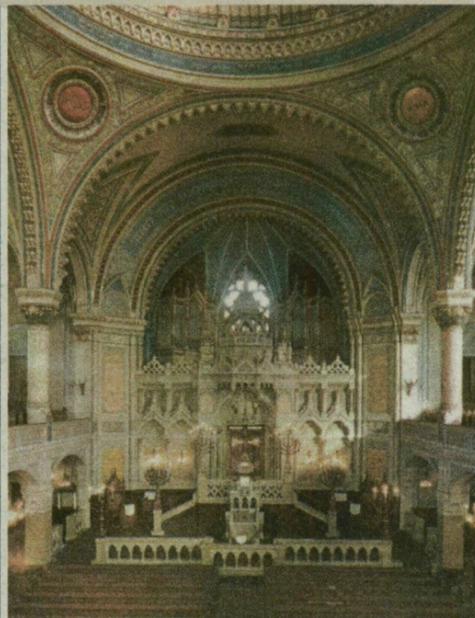
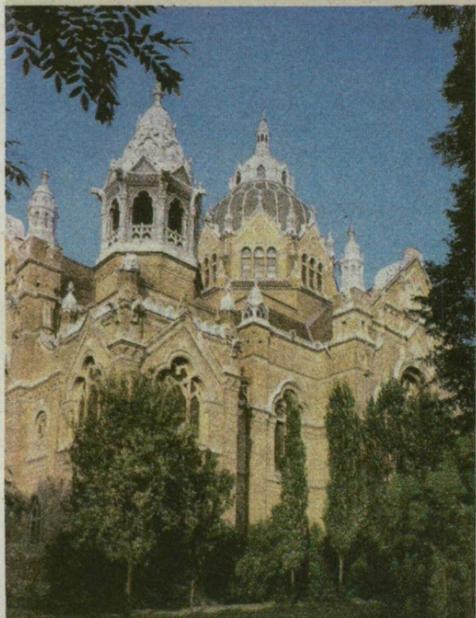
„Döntés a Délmagyarország státusáról” – tudósítunk szeptember 19-én az MSZMP városi bizottsága üléséről. „A pártbizottság igényli és a maga részéről biztosítja, hogy a lap önálló szellemi műhelyként dolgozzon. Tiszteletben tartja a főszerkesztő személyi felelősségét”. „A hagyományos két helyi napilap további sorsát saját szellemi erejükre és egy vállalkozói szemléletű lapkiadó piaci helytállására kell bízni”. A lapfej alatt és az impresszumban szeptember 19-én – a korábbi „a Magyar Szocialista Munkáspárt szegedi lapja” megjelölés helyett – az olvasható: „Délmagyarország politikai napilap”. A változást egy nappal később a szerkesztőség köszöni és köszönti a vezércikkben, amelynek címe: „Kinyíló kapuk”.

Arcél: Annus József (1940–2005). „December 20-án szőregi földbe temették Annus József hamvait. Először került író a szőregi temetőbe – kezdi a Szőregelő 2006. januári számában nekrológiát Péter László. Az irodalomtörténész megemlékezik Annus Józsefről, aki „1940. május 6-án Nispöcklelén, a mai Maroslelén született földműves családban. 1959-ben a szegedi tanítóképzőben szerzett oklevelet, s ösztől Királyhegyesen kezdte pályáját.” 1968-ban feleségével Szegedre került. Annus József a Csongrád Megyei Hírlap, 1970-ben pedig a nagy múltú szegedi irodalmi folyóirat, a Tiszatáj segédszerkesztője, 1971-ben olvasószerkesztője, 1972-ben főszerkesztő-helyettese. A Délmagyarországban is jelentek meg írásai – például 1974. november 19-én Bolyai Szegeden? címmel. „Tanítóból úgy lett újságíró, hogy elbeszéléseket kezdett írni a megyei lapba meg a Tiszatájba.” Péter László azt is megemlíti, hogy Annus „1986-ban a Kádár-rendszer irodalompolitikájának botrányaként az akkori szerkesztőséggel együtt”, leváltották, a szegedi múzeumba száműzték. A rendszerváltoztatásig. Rehabilitálása után lett főszerkesztő, 1990 és 1998 közt országgyűlési képviselő, 1996 és 2000 közt a Szabad Föld főszerkesztője.”

bontott, egységesnek deklarált magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjait?” – kérdezi a KISZ szegedi küldötttertekezletéről március 20-án tudósító Czako János. A „a KISZ utódszervezetének új nevére is döntés született (...): Magyar Szoci-

ján” a SZEKA bejelentette, hogy határozatlan időre felfüggeszti a tárgyalásokat, mivel úgy látja, hogy a másik tárgyalófél a politikai küzdelemben továbbra sem hajlandó biztosítani az esélyegyenlőséget” – tudósítunk július

Újra megnyílik a szegedi zsinagóga

A szegedi zsinagóga felújításáról július 14-én Nyilas Péter ad címlapos pillanatfelvételt. „A zsidó időszámítás 5749. évében véget ért a munka 10 éves szakasza, elkészültek a rekonstrukció nagy részével. A tető bádogtornyai, növénymintákat idéző díszítései, csipkái, a csatornák vízköpői – amelyeket újra el kellett készíteni – mestermunkára vallanak. Ismét a helyén van a világot szimbolizáló kupola üvegburkolata, amely a csillagos eget arany és kék színben mutatja, közepén a Dávid-csillaggal. Az oldalfalak ablakait is kivilágították, így újra a maguk teljességében ragyognak a zsidó liturgiai év üvegre festett eseményei.”

Piros betűs március

SZEGED. „Piros betűs március. 1848 forradalmaira emlékezett az ország” – kezdődik március 16-án, csütörtökön a háromkolumnás tudósítás. A szegedi ünnepek dióhéjban: „két nagyobb ünnepegsorozat tartottak a 141 évvel ezelőtti eseményekre emlékezve. A Hazafias Népfront Szeged Városi Bizottsága, Szeged megyei Város tanácsa, az MSZMP és a KISZ Szeged Városi Bizottsága központi ünnepejét délelőtt 10 órától rendezte a Klauzál téren, ahol beszédet mondott Grassely Gyula akadémikus, a Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke. (...) Az új politikai szerveződések közül a szegedi Galiba Kör, a Körgát Klub, a Szabad Demokraták Szövetsége, a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség, a Fiatal Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazda és Polgári Párt, valamint a Magyar Demokrata Fórum szegedi szervezetei ünnepi megemlékezéseiket délelőtt 11

órákor a Móra Ferenc Múzeumnál kezdték. Ezt követően végigvonulva a belváros egy részén” – látható Enyedi Zoltán felvételén – „a Dugonics térre mentek, majd ünnepejük a Klauzál téren fejeződött be”.

NAPI HÍREK

JÉGKORONGBAJNOKSÁG. „14 évet kellett várni arra, hogy Szegeden ismét bajnoki jégkorongmérkőzést játsszanak. Bemutatkozott az OB II-ben szereplő szegedi együttes” (január 10., kedd).

ROBBANTÁSSAL FENYEGET. „Robbantással fenyegetőző telefonálót fogtak el a rendőrök előző délután.” Szaporodnak az ilyen esetek: „A Marx téri autóbussz-pályaudvar kétszer, a Tömegcikk-készítő Ipari Szövetkezet, a Csomiter, a Sajtóház, a gedői iskola, a Tisza Gyöngye étterem, a makói autós csárda és az ottani ABC egy-egy alkalommal lett 'bombariadó' miatt szóbeszéd tárgya” (február 22., szerda). „Németh János felrobbantással fenyegette a Nívó Faipari Szövetkezetet. A Városi Bíróság gyorsított eljárással tárgyalta a 47 éves” szegedi férfi ügyét. „Három hónapra ítélték” (február 24., péntek).

CELLADAM. „A Celladam-cseppet januártól felvették a gyógyszerhatású termékek listájára.” Péter Szilveszter Csongrád megyei főgyógy-szerész elmondja: „hamarosan kapható lesz a Celladam-csepp”, a „legrettenetesebb kör ellenszere” (március 17., péntek).

GLATZ KLEBELSBERGNÉL. „Glatz Ferenc művelődési miniszter (...) a József Attila Tudományegyetemen tett rövid látogatása után a Horthy-rendszer egyik igen pozitív személyisége, kultuszminisztere, gróf Klebelsberg Kuno síremléke előtt tisztelt meg a dímban, majd Gyulay Endre megyés püspökkel folytatott eszmecsere” (július 6., csütörtök).

BÁLINT SÁNDOR-SZOBOR. „Tegnap felavatták Bálint Sándor szegedi néprajztudós portré szobrát az alsóvárosi Mátyás téren. Csonka István tanácselnök mondott ünnepi beszédet, és Ilia Mihály irodalomtörténész emlékeztet” a legszögedibb szögedire (augusztus 2., szerda).

EVEZŐS VB. „Ezt is megértük! Világ bajnokság házigazdája lehet Szeged. Az ifjúsági evezősök randevúznak ma délelőttől vasárnap délutánig a Gróf Széchenyi István Evezőspályán. (...) Az V. ifjúsági vb-n 29 nemzet 610 versenyzője várja a rajtot. A férfiaknál 116, a nőknél 64 hajóegység indul 14 versenyszámban” (augusztus 3., csütörtök).

EGYETEM A RÁKÓCZI TÉREN. „A Rákóczi téri volt pártszékház” „a várhatóan egy év alatt lezajló átalakítási folyamat végén” az egyetemé lesz. Bodnár László, a JATE rektorhelyettese elmondja: „most végre az ország második legnagyobb tudományegyeteme is kap fejlesztési lehetőséget” (szeptember 2., szombat).

ERDÉLY-KÖRÖK TANÁCSKOZÁSA. „Szombaton vasárnap tartották Szegeden, a JATE Bölcsészettudományi Karán az Erdély-körök első országos tanácskozását” (szeptember 4., hétfő).

**További FOTÓK
és információk a neten!**
www.delmagyar.hu